

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาเป็นสัตว์สังคมที่มีการรวมตัวกันเป็นหมู่คณะ และมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับสมาชิกของกลุ่ม โดยมีการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นเพื่อใช้ในสังคมของตน และมีการยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นบรรทัดฐาน จนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของสังคม ในบรรดาวัฒนธรรมต่าง ๆ นั้น ประเพณีคือความประพฤติของชนหมู่หนึ่ง ในที่แห่งหนึ่ง ซึ่งถือเป็นแบบแผนอย่างเดียวกันมา ถ้าใครในหมู่คณะประพฤติออกนอกแบบก็ผิดประเพณี หรือผิดจารีตประเพณี (พระยาอนุมานราชธน, 2514, หน้า 37) นอกจากนี้ประเพณี ยังหมายถึงความประพฤติที่สืบทอดกันมา จนเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในหมู่คณะ เป็นนิสัยสังคมซึ่งเกิดจากการเอาอย่างผู้อื่นที่อยู่รอบ ๆ ตน (รัชนีกร เศรษฐ, 2532, หน้า 149)

ประเพณีถือเป็นวัฒนธรรมที่มีอยู่ทุกสังคม แต่จะมีลักษณะแตกต่างกันตามชุมชนหรือสังคมแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นถึงความเจริญในแต่ละยุคแต่ละสมัย รวมถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ของสังคมนั้น ๆ สังคมจำเป็นต้องมีประเพณี สังคมใดถ้าไม่มีระเบียบ ประเพณี และวัฒนธรรม สังคมนั้นจะเป็นสังคมที่ไม่สมบูรณ์ สังคมจะเป็นสังคมแท้ สังคมสันติสุข จึงจำเป็นต้องมีประเพณีเป็นเครื่องคุ้มครอง (พงษ์พันธ์ มั่นไทย, 2528, หน้า 65) ประเพณีมีอยู่ในกลุ่มชนทุกชาติทุกภาษา แต่จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียดตามลักษณะ และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ (สุพัตรา สุภาพ, 2541, หน้า 108) ประเพณีเป็นเรื่องของพิธีการที่ปฏิบัติสืบ ๆ กันมา มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขบ้าง คงไว้บ้าง ประเพณีย่อมแสดงถึงสัญลักษณ์ของชาติ ไม่ว่าชาติใดภาษาใดต้องมีประเพณีประจำชาติของตน (แปลก สนธิรักษ์, 2514, หน้า 193) และมีประเพณีประจำกลุ่มชน (อุทัย หิรัญโต, 2519, หน้า 228)

ความสำคัญและคุณค่าที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าประเพณีมีความสำคัญต่อประเทศชาติ และสังคมเป็นอันมาก ถึงแม้ประเพณีต่าง ๆ ที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงบางอย่างเรื่อยมาจากประเพณีของกลุ่มชนดั้งเดิม หรือประเพณีที่เคยปฏิบัติมาตั้งแต่โบราณกาลก็ตาม แต่ประเพณีเหล่านี้ยังคงคุณค่าต่อวิถีชีวิตของปัจเจกบุคคลและสังคมตลอดเวลา

ประเพณีต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงออกถึงวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ แต่เนื่องจากเหตุการณ์ในชีวิตมนุษย์มีหลายรูปแบบ บางเหตุการณ์เกิดขึ้นโดยไม่มี ความแน่นอน บางเหตุการณ์เกิดขึ้นด้วยความจำเป็น บางเหตุการณ์ก็สุดแล้วแต่มนุษย์จะทำให้เกิดขึ้น

จากทรรศนะของของนักวิชาการต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า ประเพณีเป็นส่วนสำคัญของทุกสังคม ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไปตามความเชื่อพื้นฐานของสังคมนั้น ๆ ที่มีการสืบทอดกันมาจนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่มีส่วนช่วยทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แต่ละชาติต่างมีประเพณีอันเป็นสัญลักษณ์ประจำชาติของตน

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์มายาวนาน หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ชี้ให้เห็นว่าคนไทยมีการติดต่อสัมพันธ์กับชนชาติต่าง ๆ อย่างหลากหลายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในบรรดาชนชาติต่าง ๆ นั้น ชาวจีนเป็นชนชาติหนึ่งที่ได้ติดต่อสัมพันธ์กับชาติไทยมาเนิ่นนานและมีความสัมพันธ์กันมากขึ้นในเวลาต่อมา จนส่งผลให้วัฒนธรรมจีนมีอิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น ชาวจีนได้เริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยจวบจนปัจจุบันเริ่มขยายตัวมากขึ้น (สืบแสง พรหมบุญ, 2525, หน้า 119)

ชาวจีนได้เดินทางเข้ามาสู่ดินแดนประเทศไทยตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ดังที่สุชาติ เถาทอง (2544, หน้า 13-50) ได้กล่าวถึงชาวจีนที่เข้ามายังภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งสรุปได้ว่า

สมัยสุพรรณภูมิ แห่งภาคกลางของสยาม ราชโอรสของกษัตริย์สุพรรณภูมิส่งเครื่องจิ้มก้องไปยังจีน เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้า พระจักรพรรดิของเมืองจีนแม่เคยตรัสห้ามนครต่าง ๆ แห่งดินแดนสยามมิให้ไปจิ้มก้องด้วยต้องหมดเปลืองค่าตอบแทน แต่กระนั้นก็ยังทรงพระกรุณาต่อพระราชโอรสรัชทายาทแห่งสุพรรณภูมิด้วยความสันทัดสัมพันธ์ไมตรีที่ดีระหว่างไทยกับจีน ระหว่างสมัยราชวงศ์ฉินและสมัยราชวงศ์ฮั่น ชาวจีนได้อพยพไปอยู่ในดินแดนของประเทศไทย และได้มีการไปมาหาสู่ซึ่งกันและกันจนถึงสมัยราชวงศ์หยวน เมื่อเศรษฐกิจ สังคมของทั้งสองประเทศ พัฒนา จึงเพิ่มการไปมาหาสู่และการแลกเปลี่ยนทางการค้าเมืองเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ซึ่งกันและกันมากขึ้น

ประมาณ พ.ศ. 2373-2383 เป็นช่วงระยะแรก ๆ ที่ชาวจีนใช้เรือสำเภาเป็นพาหนะในการอพยพเข้ามายังประเทศไทย ช่วง พ.ศ. 2205-2338 ซึ่งตรงกับสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี พระเจ้าตากสินมหาราช และพระเจ้าแผ่นดินของราชวงศ์ชิง เนื่องจากว่าเขตอำเภอดำรง ของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีภัยธรรมชาติมากมายหลายครั้ง พื้นที่ต่าง ๆ เกิดปัญหาน้ำท่วม ทำลายไร่นาและคร่าชีวิตผู้คนเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ดังนั้นจึงมีชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เป็นช่วงเวลาที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยเฉพาะในภาคตะวันออกตอนล่างของจังหวัดชลบุรี จังหวัดจันทบุรี และภาคตะวันออกตอนบนของจังหวัดฉะเชิงเทรา สมเด็จพระเจ้าตากสิน ได้ทรงเล็งเห็นความสำคัญของบทบาทชาวจีนในภาคตะวันออก จึงได้ทรงเดินทัพมาภาคนี้เพื่อรวบรวมชาวจีนและชาวไทยที่หนีกลับไปทำสงครามกู้ชาติ เมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 แก่พม่า ครั้งนั้นชาวจีนได้ร่วมกันกับสมเด็จพระเจ้าตากสินกอบกู้อิสรภาพสำเร็จ อีกทั้งพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงสืบเชื้อสายมาจากชาวจีนด้วย จึงมีชาวจีนที่อพยพเข้ามาในภาคตะวันออกมากขึ้น และตั้งชุมชนกระจายอยู่ทั่วไปในภาคตะวันออก ชาวจีนที่อพยพเข้ามาในแผ่นดินไทยจำนวนมากนั้น เป็นชาวจีนแต้จิ๋วและได้รับการขนานนามจากคนไทยว่า “จีนหลวง” ในช่วงเวลาหลังจากสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีขึ้นครองราชย์สมัยกรุงธนบุรี ด้วยเหตุที่ชาวจีนนิยมทำการค้าและตั้งหลักแหล่งมั่นคงมากขึ้น เช่นการปลูกสร้างศาลเจ้า และโรงเจในชุมชน ชาวจีนซึ่งอยู่เป็นประจำและไม่มีการโยกย้าย ได้สร้างหลักปักฐานขึ้นมา จึงมีความเป็นไปได้ว่าในสมัยกรุงธนบุรีเป็นต้นมา มีชาวจีนอพยพเข้ามาประกอบอาชีพในภาคตะวันออก ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ชาวจีนแต้จิ๋วได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในแถบอำเภอไทยฝั่งตะวันออกเป็นจำนวนมาก ได้แก่ จังหวัด ตราด จันทบุรี ชลบุรี และฉะเชิงเทรา

ชลบุรีเป็นหนึ่งในห้าจังหวัดที่ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ชายฝั่งยาวประมาณ 515 กิโลเมตร ชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นเส้นทางการค้าขายระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศมาตั้งแต่อดีต และเป็นชุมชนเมืองที่เป็นท่าเรือ ต่างประเทศเข้ามาติดต่อค้าขายกับประเทศไทยจะมาจอดพักเรือที่นี้ ชาวต่างประเทศจึงรู้จักชุมชนเมืองชายฝั่งทะเลของภาคตะวันออก พื้นที่ของชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทางบกและทางทะเล จึงเป็นพื้นที่ที่ชาวต่างชาติสนใจเข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบสัมมาชีพเป็นจำนวนมาก อย่างเช่น ชาวจีน เป็นชาวต่างชาติที่เข้ามามากที่สุด (ภารดี มหาจันทร์, 2554, หน้า 47-48)

คนจีนเป็นชนชาติหนึ่งที่ฝังใจในอดีตและยึดมั่นวัฒนธรรมของตนอย่างเคร่งครัด แม้ว่าไปอยู่ที่ใดก็ยังคงดำเนินชีวิตแบบอย่างตามชาติตนตลอดไป ศิลปวัฒนธรรมจีนจึงกระจายกว้างไปในทุกท้องถิ่นที่คนจีนได้อพยพเข้าไปตั้งรกรากอยู่ (มานพ ถนอมศรี, 2531, หน้า 58-61)

นอกจากนี้ จีนยังเป็นชาติที่เก่าแก่ มีประวัติยาวนานทางด้านการสร้างชาติ มีวัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรืองมานาน และได้พัฒนาเป็นแบบอย่างของตน (พรพรรณ จันทโรนานนท์, 2538, หน้า คำนำ)

ชาวจีนจะนำเอาอุปนิสัยประเพณีของตนไปด้วยไม่ว่าจะอพยพไปตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่ที่ใดก็ตาม โดยที่พยายามจะรักษานับธรรมเนียมประเพณีของตนน้อยบ้างมากบ้างตามสภาพไม่ว่าพวกเขาจะอยู่ในประเทศจีน ในชุมชนจีน โพนทะเลหรือในฐานะของชาวต่างชาติในสังคมตะวันตกที่คนส่วนใหญ่เป็นผิวขาว วิถีชีวิตและความเชื่อต่าง ๆ ก็ไม่ได้แตกต่างกันไปมากมาย

(พริ้น่า บลุ่มฟิลค์, 2533, หน้า 9-11)

ประเพณีและวัฒนธรรมที่ชาวจีนนำมาด้วยยังคงเป็นสิ่งที่ใช้ปฏิบัติอยู่ตลอด ไม่ว่าจะเป็นประเพณีที่เกิดขึ้นหรือจัดขึ้นทั้งในรอบปีหรือรอบชีวิต เช่น ประเพณีวันตรุษจีน เช็งเม้ง เป็นต้น

ประเพณีต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะถูกจัดขึ้นแทบทุกพื้นที่ที่มีชาวจีนอาศัยอยู่ แม้แต่ในจังหวัดชลบุรี ซึ่งรวมถึงชุมชน “ตลาดหนองมน” ที่เป็นสนามในการวิจัยนี้ด้วยเช่นกัน

“ตลาดหนองมน” เป็นอีกพื้นที่หนึ่งในจังหวัดชลบุรีที่มีการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนอยู่เป็นอันมาก ในอดีตนั้นตลาดหนองมนเป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่มีทั้งคนไทยและคนจีนอาศัยอยู่ร่วมกัน ปลูกบ้านชั้นเดียวได้สูงเอาไว้อย่างดี หลังคามุงจาก ต่อมาเปลี่ยนเป็นสังกะสีและกระเบื้อง

ประกอบอาชีพค้าขายเล็ก ๆ ด้วยรับสินค้าจากเมืองชลบุรีบ้าง กรุงเทพฯบ้าง สินค้าที่ส่งมาจากเรือขึ้นฝั่งที่สามมุขแล้วบรรทุกเกวียน หรือหาบต่อมายังหนองมนก็มี ชุมชนหนองมนเริ่มหนาแน่นขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประมาณปี พ.ศ. 2487 เป็นต้นมา เริ่มมีคนจากถิ่นอื่นมาตั้งหลักปักฐานประกอบอาชีพรับจ้างบ้าง ค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ บ้าง การค้าที่ตลาดหนองมนเจริญขึ้นเมื่อจอมพล ป.พิบูลสงคราม มาสร้างสถานที่ตากอากาศที่ชายหาดบางแสน และสร้างถนนต่อลงไปยังชายหาดบางแสน และเขาสามมุข การเดินทางจึงสะดวกมากขึ้น ชาวหนองมนเริ่มมีจักรยานใช้ผ่อนแรงในการเดินทางไปซื้อขายสินค้า พ.ศ. 2490 เริ่มสร้างตลาดถาวรขึ้น (เทศบาลเมืองแสนสุข, 2554 หน้า 1)

บรรพบุรุษของชาวไทยเชื้อสายจีนที่มาประเทศไทยส่วนใหญ่มาจากมณฑลกวางตุ้ง หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ชีวิตของประชาชนอดอยาก ลำบาก มีหลายคนเริ่มหนีออกมาประเทศไทย เพราะสมัยก่อนไม่มีเรือใหญ่ ชาวจีนที่มาประเทศไทยต้องนั่งเรือลำเล็ก ๆ มา ใช้เวลาประมาณ 20 วัน ชาวจีนที่หนีมาส่วนมากไปอยู่ที่อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรีก่อน ไปเป็นลูกจ้างของโรงงานประมาณ 10 ปี แต่ชาวจีนไม่ยอมเป็นลูกจ้างก็เริ่มย้ายมาที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มาทำการค้าขายเล็ก ๆ บางคนเห็นว่าตำบลแสนสุขติดกับทะเล วันเสาร์อาทิตย์มีนักท่องเที่ยวมาตากอากาศมาก จึงย้ายมาที่ตลาดหนองมน ตอนเช้าไปค้าขายที่หาดบางแสน ตอนเย็นกลับมาตลาดหนองมน พอมีเงินแล้วก็เริ่มค้าขายที่ตลาดหนองมนจนถึงปัจจุบัน (ภาสกร ธีระวณิชตระกูล, สัมภาษณ์, 7 ตุลาคม 2554)

แม้ว่าคนจีนที่เข้ามาตั้งหลักแหล่งครั้งแรกที่ตลาดหนองมนมีจำนวนไม่มาก แต่ต่อมาชาวจีนได้ขยายตัวเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากขึ้นในบริเวณตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี โดยในการดำเนินชีวิตถือปฏิบัติตามประเพณีของบรรพบุรุษอย่างเคร่งครัด คือ ประเพณีตรุษจีน ง่วนเซียวโย้ย เช็งเม้ง กินขนมบ๊ะจ่าง สารทจีน ไหว้พระจันทร์ กินเจ ไหว้ขนมอี๋ เป็นต้น (เด็กกิม แซ่ไคว้ว, สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2554) (ภาษาจีน คำอ่าน และคำอธิบายประกอบโปรดดูที่

ภาคผนวก ง รวมถึงคำศัพท์ภาษาจีนอื่น ๆ ที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ทั้งหมด)

ถึงแม้ว่าตลาดหนองมนจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์อย่างไรก็ตาม แนวความคิดและความเชื่อที่เกี่ยวกับประเพณีในรอบปีของชาวจีนก็ยังคงได้รับการสืบทอดและปฏิบัติสืบทอดเรื่อยมา

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่าประเพณีมีความสำคัญต่อกลุ่มชนต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นชนชาติใดหรือภาษาใดล้วนแต่มีประเพณีที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของตนเองทั้งสิ้น และจากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและเกิดความสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง “ประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี” ซึ่งเป็นการรวบรวมและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีของคนไทยเชื้อสายจีนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร อันจะทำให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของประเพณีที่มีการยึดถือปฏิบัติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้สมาชิกทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข เกิดความเข้าใจในพื้นฐานของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และสามารถนำเอาผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงทางวิชาการได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาความเชื่อของแต่ละประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติของแต่ละประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ประเพณีเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและมีอยู่ทุกสังคม แต่จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปบ้างตามบริบทของแต่ละสังคม เป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ผู้สร้างดำรงอยู่ ประเพณีจึงมีความสำคัญต่อกลุ่มชนต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นชนชาติใดหรือภาษาใดล้วนแต่มีประเพณีที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของตนเองทั้งสิ้น ประเพณีมีทั้งเกิดใหม่ เจริญขึ้น เปลี่ยนแปลงไป สูญหายไปตามเงื่อนไขของเวลาและสิ่งแวดล้อม จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ชี้ให้เห็นว่าชาวจีนเป็นชนชาติหนึ่งที่มีสัมพันธไมตรีกับไทยมาเป็นเวลายาวนาน จึงทำให้คนจีนในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้น จนส่งผลให้วัฒนธรรมจีนมี

อิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรมไทยมากขึ้นตามลำดับด้วย

คำถามในการวิจัย

1. ประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี มีประเพณีใดบ้าง
2. ความเชื่อของแต่ละประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี มีความเชื่อเกี่ยวกับอะไรบ้าง
3. ขั้นตอนการปฏิบัติของแต่ละประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไรบ้าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี
2. ได้ทราบถึงความเชื่อที่เกี่ยวกับประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี
3. ได้สืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาที่ชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมนได้สืบทอดกันมา ให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมแก่สังคมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.1 ประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีน
 - 1.2 ความเชื่อที่เกี่ยวกับประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีน
 - 1.3 ขั้นตอนการปฏิบัติของประเพณีในรอบปี
 - 1.3.1 ขั้นตอนการปฏิบัติก่อนวันประเพณี
 - 1.3.2 ขั้นตอนการปฏิบัติในวันประเพณี
 - 1.3.3 อาหารที่ใช้ในประเพณี
 - 1.3.4 เครื่องใช้ในประเพณี
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ (ดูที่ภาคผนวก ค)

ผู้วิจัยมุ่งจะศึกษาประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นแหล่งพื้นที่ที่มีชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และยังคงยึดถือประเพณีจีนมาเป็นเวลานานจนถึงปัจจุบันนี้ (ภารดี มหาขันธ์, 2554, หน้า 47-121)

พื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการสำรวจเก็บข้อมูล ได้แก่

1. สมาคมพุทธสว่างผลหนองมน
2. บริเวณถนนสันติเกษม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประเพณี หมายถึง เทศกาลที่ชาวไทยเชื้อสายจีนได้สืบทอดและปฏิบัติในวันเวลาหรือช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในรอบปี

รอบปี หมายถึง ระยะเวลา (ภายใน/ตลอด) หนึ่งปี

ชาวไทยเชื้อสายจีน หมายถึง ชาวไทยที่มีบรรพบุรุษเป็นชาวจีนและยังอาศัยอยู่ที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี

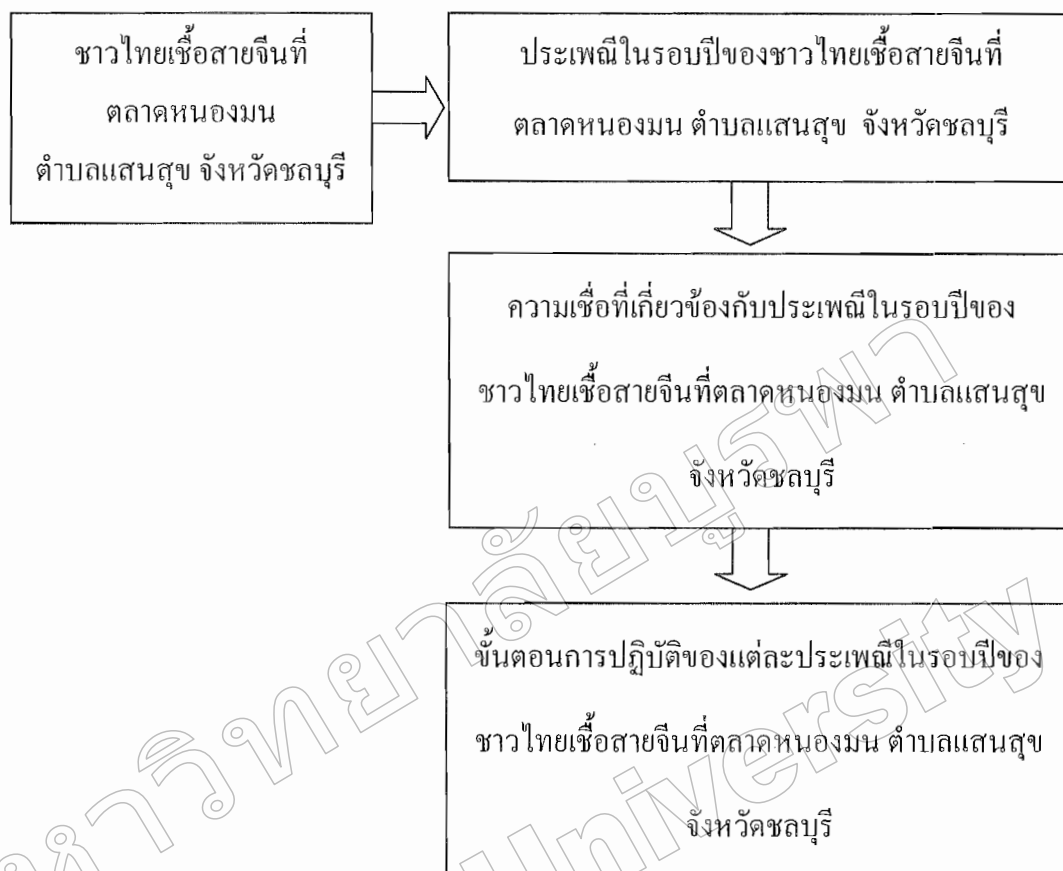
ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับนับถือหรือยึดมั่นอันเป็นที่ยอมรับและส่งผลต่อวิถีปฏิบัติของประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี

ขั้นตอนการปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการและพิธีกรรมปฏิบัติของแต่ละประเพณีในรอบปีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี

ตลาดหนองมน หมายถึง บริเวณถนนสันติเกษม และบริเวณสมาคมพุทธสว่างผลหนองมน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ ภารดี มหาขันธ์ (2554) จันจิรา แกมขุนทด (2544) และทิษฎฐา โกชนา (2548) ได้นำแนวคิดเหล่านี้มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย